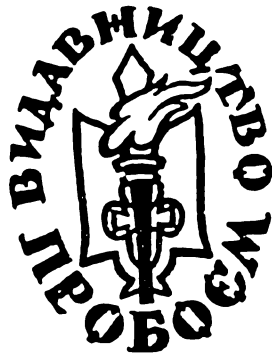

И.В.Ирхуберу

ІВАН ІРЛЯВСЬКИЙ

БРОСТІ

П Р А Г А

1 9 4 2

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО „ПРОБОЄМ“

„К Н И Г О З Б І Р Н Я П Р О Б О Є М“

Ч И С Л О 1 7 .

П р а в а з а с т е р е ж е н і .

Обгортка праці проф. Р. Лісовського.

Накладом Українського Видавництва „ПРОБОЄМ“ у Празі.

Друкарня Й. Шмідбергер, Прага II., Бенатська 7.

БРОСТІ

Дорогому братові Василю
присвячую

З А С П І В

*По стільки роках, що в юнацьке русло
зливалися з нашого дому,
щоночі ввижається рідне село,
місця дороги і знайомі.*

*В просторі й часі не згубились шляхи,
що жевріли запалом юним;
від ігор і криків, шумних і глухих,
у серці подзвонюють луни.*

*Виходжу за місто і бачу немов
людей, яким добре ведеться,
із ними знімаю ясну хоругов —
найкращих років моїх десять.*

*Не знаю — чому, а здається мені, —
з цим мусітиму примиритись:
що нині ввижається тихо ввісні,
тим буду ще довго я жити.*

БРОСТІ

I.

Зажурилася мати за сином,
що її не послухав, — пішов...
Була осінь, — не сива, а синя:
сонце трави міняло на шовк.

Дала мати, що мала, убогим
на молитву й усердний поклін,
щоб Пречиста хрестила дороги,
а юначий умужнила гін.

Щоб під вітром, що вдарить у груди,
не хитнувся напружений змаг,
хоч затроювати його будуть
і кидати камінням на шлях.

Бо в своїх закорінена зависть,
а набрякла погорда — в чужих, —
щоб погірдливість син і лукавість
переміг, пережив!

II.

Гомоніли зворушені села,
що ця осінь дітей забира,
що, приманлива, квітами стелить
їм шляхи від самого двора.

А вони, повні віри й зусилля,
з небувалим надхненням в очах,
вже не так, як батьки їх ходили,
пішли сміло по рідних горбах.

На прощання ліси зашуміли,
а в потоках заграла вода...
Чи для гір і карпатських наспіла
не та хвиля, що була, не та?!

Гомоніли схвильовані села
і здивовано глипали в синь.
Одинока-одна невесела
стара мати:

Чи вернеться син?

III.

Простелилась юнацька дорога,
під ногами — бетон і пісок.
Думки серця твого під порогом,
де дитинства залишений крок.

Та щорана молитись закону,
що, незмінний, кермує життям;
свому полю, що косами дзвонить,
посилати пісні і чуття.

Закріпити в душі, злутувати
міць і спокій, і впертість, і лють,
а місця, що покинув, і матір,
рідну матір ніде не забудь!

Хай в очах переблискують рейси,
наче символ безкраїх доріг;
переймись перемогою, впийся
на багато непройдених їх.

IV.

Чути визов: На місто! На місто!
Чути поклик і серця биття.
Ми лиш брості тих гордих, тих триста,
що за місто віддали життя.

Ми лиш брості... Малі наші ноги,
слабі руки, — та ясна мета!
України окраїна вбога
свіжим квітом нехай пророста.

Щоб із квіту зродилася зелень,
а із зелені овоч і сок —
на потіху затурканим селам,
селам горя, пісень і казок.

V.

Ти зустрінув його непривітним,
хоч на рідній, на нашій землі,
бо ці люди у ньому не рідні,
а, як мури, холодні і злі.

Із ненавистю дивляться ввічі
ті ласкаві, що зрадять тебе,
як доба невблаганна покличе,
як приплине і твій корабель.

Та й за цей час, що стелиться владно,
відчуваємо силу живу,
бо минуле, глибоко принадне,
карбувало печать тут свою:

ось на кожному закруті й розі
твоїх предків нестерті сліди,
а ця кров їх, пролита в тривозі,
тебе зватиме вічно сюди.

VI.

Як привмно, як гордо, як пишно,
любі друзі і товариші,
що ви зринули з гір у цю тишу
запалити вогонь у душі.

Лиш любов це жагуча, безмірна, —
(хто ж зумів її оцінить?)
вас погнала незрадливих, вірних
розіпяти важку цю блакить.

Скільки, бачте, тут кволих, охлялих,
а повинні каміннями бути,
щоб це море чуже не наляло
юнакам замість пломени — муть.

Мої любі, ви діти Загіря, —
наша північ й заобрійний схід,
та на півдні затратилась віра,
перевівся славетний наш рід.

Мої любі, ви мусите тямить,
що від Тиси ні пяди уже, —
там поставим сьогодні ще камінь!
Хай вас Пан-Біг в борні береже.

ЖУРАВЛІ

В блакиті, розпустивши крила,
летіли журавлі на південь...
Крильми на плаю гуси били,
а ранками кричали півні.

Імла стелилася на поле
і червоніла неба баня.
Село стурбоване і голе
ховалось злякано в тумани.

Із журавлями, за вітрами,
в краї незнані, невідомі,
все вабило мене із вами,
мандрівники ясні, невтомні.

Далеке бачити й пізнати
у скруті й буднях лиховісних,
і здобуваннями палати,
де жити вільно ще, й не тісно.

Ставало легко серцю й грудям,
весною розцвітали лиця...

— Чи буду я, чи вже не буду
таким-то почуттям кориться?!

МАТЕРИННІ СЛОВА

Казали нам: підете геть від дому,
розсієтесь, як маки по полях, —
та не згасить у серці молодому
жадобу, що манила в невідоме,
на вам незнаний шлях.

Несіть, як скарб, її у днях тривожних
і знайте, хто в дитинстві вас любив
любовію, яку купить не можна,
ані знайти в просторі переможнім,
як хтось її згубив.

Ось осінь бє у груди молодечі,
не перші й не останні журавлі
відлетіли, співаючи надвечір,
а там уже ввижаються й хуртечі
в поранковій імлі.

Чомусь в цю мить, зворушливу і змінну,
мені згадалися оті слова,
і, як ніколи досі, в тихій тіні
здалось, що я у мами на колінах, —
та мати вже...

давно вже нежива.

РІДНІ

Я відбився далеко від вас
і не знаю — чи всі ви здорові, —
та про мене ще пам'ять жива
у розмовах і вашій любові.

Ви пригадуєте ті роки,
що єднали бажанням нас спільним,
напували напитком гірким
мої пориви юні і вільні.

І говорите часто собі
про найменшого сина із роду,
що ці ниви так палко любив,
як і долю цілого народу.

В тіснім крузі, в зимовій порі,
коли жити вам тяжко, найгірше,
розгортаєте зшитки старі,
мої перші читаєте вірші

і вдивляєтеся у вікно,
зазираєте часто на стежку,
де розлив я юнацьке вино
і полишив днів гарних мережку.

Вам немило, що змаліло нас
і що став я для роду пропащим,
коли тільки пройшов перелаз
і лишив дорогі ниви наші.

Знаю — сумно. Завіяло слід
по мені в невідомих просторах,
а зі мною кінчається й рід,
що століттями ниви ті оре.

Ви казали: нехай він іде
на дорогу, застелену терням,
з тим, що знову додому прийде,
що з дороги тівї поверне...

— o —

Час минає... Чомусь-то мені
вечерами все тяжче щоразу,
наче гріх я зробив для рідні,
покорившись серця наказу

ДІВЧИНА ГРУНІВ

1.

Ясні очі, волосся шовкове,
що ласкавлять ці горді ґруні,
молодице, дівчино мальговин,
звабна феє родючих ланів!

За тобою вмиратимуть хлопці,
а від погляду твого цвісти,
до весілля у кожному році
тобі квіти полеві нести.

Ти поглянеш, всміхнешся на личках,
і доріжку устелиш гаразд,
де смуглява між вербами річка
тебе в хвилях купала нераз.

Не промовиш до хлопців ні слова,
щоб не викликають бурі й борні,
бо проллється немало ще крови
за ці ниви багаті й ґруні,

молодице, дівчино мальговин,
звабна феє родючих ланів.

2.

По роках, що прокотяться громом,
і знов тиша осяде униз,
ти, завітчана квітом і гроном,
перейдеш по ланах, як колись;

і, як ягідка спіла, повернеш
із букетом туди, до могил,
де вінки, переплетені терням,
вкрили хлопців буйної снаги.

За любов до землі і до тебе
їм на пам'ять поставиш букет,
і прославлять твій почин у небі,
і звеличить у пісні поет.

Час прийде, що промовиш ти слово,
зарожевляться лица ясні,
як зза гаю, як вийде з діброви
твій юнак на баскому коні,

молодице, дівчино мальговин,
звабна фєв родючих ланів.

3.

Будь блаженна, прославлена людом,
будь оспівана піснею гір,
що тобою наповнений будень,
наші ниви й лани дорогі.

Що твій подих на землях і травах
і рукою ти все обвела.
В лихоліттях народжена слава
вся для тебе і твого села,

і діток, що вдивляються в простір,
де пішли, не вернувшись, батьки,
коли осінь гула в літорості,
а співали на шляху полки.

Будь блаженна, прославлена людом,
і пануй королевою все,
поки ласка Всевишнього буде
осіняти плодючість осель,

і зсилати багатий нам будень,
що невідомі тайни несе.

ВІНОК

Р.

I.

Що ми думали, люба, тоді,
коли вперше зустрілись нам очі? —
(Тямиш: вітер уже шарудів
в павутинні осіннім як клоччі...)

Що бажали сказати собі,
а в душі не знайшлося і слова? —
(Вгорі хмари ішли голубі
і летіли листки яворові...)

Чи ми знали, що осінь нам дасть,
як мовчати ми будем стидливо? —
(Був знівечений пишний мій ряст,
бо вже осінь блукала на нивах...)

Чи ми знали, що далі нас жде,
де заграви збагровують захід
і де втомлене сонце паде,
наче ранений лицар на шляху?!

Як хотіли ми щастя сприйнять,
затуживши за радісним літом?...

Не пісні нам про це продзвенять,
ні тривога важкої трембіти, —

тільки в серці затаєні сні,
що нам кожної снилися ночі —
парубоцькі мені для весни,
а тобі, моя люба, — дівочі...

II.

Не забудь, не забудь, не забудь! —
ти сказала задумана тричі.
По-останньому стелиться путь
і цей голос зове мене, кличе...

Стрепенуться від дотику рук
і від погляду твого багріти,
щоб в привабливу, тиху пору
по-бурхливому мліти й любити;

щоб в єднанні не бачити меж
за чужим, за розпустливим містом,
там, де слід свій донині знайдеш,
що життю буде гордістю й змістом.

Відчитати з усміхнених віч
ту дівоцьку незгадану тайну,
що на протязі довгих сторіч
міць давала живу, неподайну.

І у травах, забувши за все,
чути пестливі рученьки тільки
та пісні, що їх вітер несе,
вже зажуреної перепілки...

І хоч потім за щастя, за рай,
(що так мало в житті ми зловили)
знов почути неждане: Прощай!
та мене не забудь,
не забудь мене, милий!

III.

Невимовна у серці жага
розпалилась багаттям осіннім,
як тоді, як тоді на верхах
в веселковім вечірнім промінні.

Під ногами посохлі листки,
а ключі журавлів у блакиті, —
не за ними зринають думки
і пісні мої, жалем повиті...

Не за ними, моя дорога,
у казковий, заобрійний вирій,
а туди, де ступала нога,
гомоніли слова твої щирі.

Недалеко, а тутки вони,
у столочених кучерях рясту,
де чекаю своєї весни
і знаходжу утрачене щастя.

Бо зірки дві у серці блищать,
що ти власною вклала рукою,
щоб їх жар не спалила іржа,
щоб любов не пішла за рікою...

Це тоді, моя люба, тоді,
коли вперше зустрілись нам очі,
коли вітер на нивах гудів
по-осінньому вдень і щоночі.

IV.

За тобою вмирав я, вмирав,
коли вітер відносив твій голос,
і скуйовджував кучері трав,
овивав ними поле навколо.

Коли синя чорніла ріка
і в піску сліди літа губились.
Опадала безсильно рука
на тім місці, де спільно ходили.

Ще простори далекі, чужі
перекликував кликом турботнім,
та вже голос мені не служив, —
відчував я юнацьку самотність.

Хтів був бігти і рватись вперед
проти вітру, що бився об груди,
призабуть, що я нині поет, —
осміють мене, скривдивши, люди.

Та неждано з'являлася ти,
як і завжди спокійна і певна:
— Найдорожчий козаче, ходи,
не забудь свою тугу і ревність.

Сам пізнає в огні боротьби
по літах, що летять перед нами,
що найбільше, найглибше любив
ти тоді, коли рвався з думками...

V.

І як міг я тебе не любить,
і як міг я на тебе забути,
як з тобою роки — одна мить,
а без тебе — тяжкою мінута.

Щось нас рідне зєднало навсе,
гарячіше матірнього слова:
чи життя цих захмурених сел,
чи їх сила перебуйна, здорова;

чи взаємна любов до землі,
ораниці родючого лона,
що обох нас плекала в імлі
животворчими соками грона;

що обом нам цю радість дала,
заклопотаність тиху і журу,
щоб нас духом ніхто від села
відірвать не міг в місто похмуре?!

Як же міг я тебе не любить,
повєднавшись навіки з землею,
і хоч час посміється на мить, —
ти залишишся вічно моєю,

бо зірки дві у серці блищать,
що ти власною вклала рукою,
щоб їх ясність не вкрила іржа,
щоб любов не пішла за водою...

Н Е З Н А Й О М А

Гори й гори і темні долини,
де так тісно, так тісно, так тісно,
де лиш птах час-від-часу пролине
й заголосить між селами пісня.

Де вівчарська загирена доля,
дроворубів розбиті надії,
і лиш вітер, син вбогого поля,
за туманами віє і віє...

Там я бачив її випадково,
як проходила тихо по плаю,
молодиця з волоссям шовковим
Закарпатського краю.

Румянець розцвітав їй на лицях,
перевязана хусткою просто —
отакою вона мені сниться
через роки і пройдений простір.

Часто бачу хвилюючий образ
її погляду в сиву долину,
було в ньому щось миле і добре,
щиросердне, дитинне:

— Вже не довго я буду у горах,
хоч життя мов сплетено з ними, —
йде зима, — з нею голод суворий, —
пробідную хіба на долинах.

Батько згинув і мати померла,
а по милому бистрій хвилі
слід назавжди, назавжди затерли, —
вже не вернеться муж мій і милий.

Чужі люди в долині чи візьмуть? —
Сині очі їй блиснули сяйвом;
в них я бачив ласкавість і ніжність,
і дівоцьку красу незвичайну.

Та не міг їй промовити слова,
я дівчині не міг відповісти,
пригадавши ненависть в любові
і ненаше розпустливе місто.

— o —

По роках у душі відживає,
моє серце напружує й сушить
молодиця з осіннього плаю:
Чи вона ще за горами тужить?

С Е Л О

I.

Поганьблена земля — гуляло тутки зло,
на зло прийшло криваве літо й осінь.
Стурбовано задивлене село
в сліди того, що вчора відбулося:

Палали обрії, тряслись шляхи,
і падало у лютім змагу місто.
У далечінь крізь бурю й порохи
болючі й радісні летіли вісті.

Та ось, заперши віддих, як у сні,
село намацує живий свій корінь:
— Інакші зорі блиснуть в вишині
і дух новітній нині заговорить!

II.

Земля, земля...

Збідованих полян
яснішають суворі чола й лиця.
Зароджується в усмішці: земля, —
хвилюється і плаче у зіницях...

За неї стільки витрачено сил,
насипано ряди могил навколо,
знівечено чимало пишних сіл
і трупами зволочено їх поле.

Добро розграблено... Ех, доле навісна,
ти оздоровишся, ти будеш краща,
бо ось росте в степах озимина, —
із крові рук і болю серця, —
наша.

* * *

1.

Поля, поля, і ниви, ниви, ниви,
лиш де-не-де будь потік чи верба.
Тумани зрання відпливають сиві,
а з ними клопіт ночі і журба:

— Щоб ізорать, засіяти і вижать,
а серце так хвилюється, тремтить:
малі ці дні, хоча тверді, як стрижень,
і кожна в них налита потом мить.

Тверді і певні, як сини-соколи,
що виростили під вибухи гармат.
На цих полях зродилась наша воля,
ворожа розвалилася тюрма.

2.

Куди не глянь — горби, жита, пшениця,
в блакиті колихаються, мигтять,
і тільки животворная криниця
поезій — відзеркалює літа.

І тільки пісня, зроджена на волі,
голосить в світі — мужня і сумна —
як довго бореться орач за поле,
як вічно невгавав тут війна.

І все лише за славу того роду,
що вільний дух приніс сюди зза гір,
щоб з орачів колись зробивсь народом
і переміг простір.

3.

Жнива, жнива — і душно, і весело, —
та ж хліб новий, — старого вже нема.
Чи раз суворий голод мучив села,
найкращий цвіт ламав.

Поля блищать розтопленим металом,
а люд на них, як пильні муравлі,
гойдається, то хвилями йде далі,
то припадає до землі...

І виростуть полукіпки надвечір
з пшениці, поту і сумних пісень,
і пан-господар словом молодечим
благословитьме день.

4.

Пишайтесь, ниви, на майбутню славу,
що гордо в далечини пролуна.
По осені криваво-золотавій
нечувана розіветься весна.

Не буде стогону в цілому краю,
не буде в горах голоду, ні мук,
не буде тих, що руку простягають
і падають, знесилені, на брук.

Пишайтесь, ниви, квітами, не зелом,
на безпеку молодим містам, —
без них не бути нині нашим селам,
без них не жити нам!

ПІСНЯ ДРОВОРУБІВ

Чи ви чули пісні рубачів,
чи ви знаєте жаль дроворубів? —
Їх для себе затавний спів,
їх жалі розцвітають на зрубі...

Гонять хмари осінні вітри
і хуртовина плаче зимою,
і весняні сколихують гри
непорушність старого спокою;
і дівчата сплітають вінки,
коли в спеці втопляється літо,
по ґрунях — від сузірь до ріки —
зачаровано тужить трембіта;
і у колі довколішніх сіл
відправляються пестрі весілля,
і чекає тут молодь неділь,
яко щастя від папороть-зілля,
і це все перелито в піснях,
чим багаті убогі ці гори,
і чим дух наш і наших синів
крізь простори вік-вічно говорить...

Тільки пісня одних рубачів,
тільки жаль молодих дроворубів
не піднісся над обрій верхів,
а спочив, наче туга, при зрубі.

1.

Ми рубаєм, рубаєм праліс,
свої кості кладем на кору.
Ми вродились, зросли і блукали
все в бору, все в бору...

Хоч порепані руки від сталі,
хоч стоять нераз тратиться міць, —
гоїть втому задуманий праліс
таємничістю скритих криниць.

Не видаєм ні сонця, ні неба,
і чужий нам безмежний простір.
Нам виспівує вітер молебєн,
проповідують демони гір.

У лісах, де ніхто не заходить,
не залетить ні птах, ні кажан, —
відцвітає краса наша, врода,
пропадає талан.

2.

Ми рубаєм, рубаєм праліс
стільки довгих безрадісних літ,
пядь за пяддю все далі і далі,
та ніколи не вийдем на світ.

Як дітки підростуть, то за нами
— по неволі — за хлібом прийдуть...
Тяжко жити між цими лісами,
переносити чорну біду.

3.

Перед нами шуміли смереки,
а за нами лишалися пні
і убогі оселі далекі,
і жінки в них смутні.

Скільки любих, міцних чоловіків
не вернуло, ані не чекай, —
під деревами впали навіки,
чи поглинула бистра ріка.

Скільки хлопців, метких і здорових,
не побачать красуні гірські, —
будуть пальці кусати до крові,
лити сльози гіркі.

Та ліси жалю-туги не знають,
їм однакова людська судьба,
а життя в цьому бідному краю —
кожний з нас зарубав!

4.

Чи ви чули пісні рубачів,
чи ви знаєте жаль дроворубів? —
Наші скарги і наші плачі
розцвітають на зрубі.

Щире слово ніхто не приніс
нам бездольним з долини у звори,
лише вітер розпучливу вість
про нездоланий голод у горах.

І ми, зігнені вдвов, тнемо,
та розбити не можемо смуток,
що запряг нас вік-вічним ярмом,
що нас пралісом спутав.

Чи ви чули пісні рубачів,
чи ви знаєте жаль дроворубів?
Наші скарги і наші плачі
ще ніхто в білім світі не любить!

САМОТНИК

Шуміли дерева і блідли поля,
і сумно ставало в безлюдді.
Казали: в пору цю хтось лісом гуля,
самотником з піснею блудить.

Збирає квітки, що спалили вітри,
травою окрашує плечі,
увечір глядить із стрімкої гори
на обрія — ген — кровотечі.

А ранком доходить до річки униз
і тужить над зчорнілим плесом,
і пестить пожовклії віти беріз,
що їх не стяли на колеса...

Ночами вслухається в гомін лісів
і в тріскот далеких пожарищ,
що нищать надію старих рубачів,
закутують села у хмари.

Нікому назустріч не вийшов з глибин
дрімучо-злинявілих борів,
в душевній екстазі, мов відлюдка син,
до себе самого говорить:

„Рубають ліси, вже не буде лісів,
нові не засадить нам ворог,
і згинемо ми у гірській полосі,
замучить нас голод у горах.

Одна лиш надія, проміння ясне,
що з Сходу донесе нам вітер
тепло так гаряче, таке чарівне,
яке буде вічно нас гріти“...

Шуміли дерева і крились сніжком,
а села в ворожих лабетах
прозвали на диво його чудаком,
а дехто із глуму — поетом.

СТОЛИЦЯ

1.

Благословен буди ж, хто мудрим словом
прорік велику Божу благодать,
краси, величності, борні й любови
в майбутнє вирізьбив печать.

Благословенна будь, столице древня,
що, запромінившись на цих горбах,
ти запалала на потугу й певність
нащадкам гордим у віках.

Благословенні будьте, безіменні,
ви гордували ворогом повік,
щоб наші міста в днях тяжких, вогненних
лишилися живі!

2.

Пливуть віки... несуть добро і зло,
минають у ненависті й любові...
О, місто! наше ти, як і було —
по кости і по крові.

Греміли війни громами в степах,
вирізьблювали нам обличчя хмуре,
кривавився не раз до тебе шлях,
стікали кровю мури.

Тут розбивались лицарські полки
і гинули навали дикі степу,
щоб потім вирости сини палкі
Хмельницького й Мазепи.

Ті задивлялись гостро в далечінь,
не вміли відступати, ні кориться,
бо ти була їм матір'ю усім,
нездолана столице!

Твій дух мільйонам у серцях горів
і поривав у далеч неозору,
щоб вічно над тобою прапорів
шуміло рідне море.

А ти стояла — горда і ясна —
з усіх столиць найкраща і велична;
для ворогів — закута і грізна,
а світу — таємнича.

3.

Столиця народу, столиця землі —
корона ясної країни,
її не поставити з жалю і сліз,
а з праці і крові рубінів. . .

Столицю будують славетні майстри
не рік, а тяжкими віками;
міняють пісні в дорогі топори,
легенди — у мармур і камінь.

Бо почин столиці в народній душі,
в стихії, що вартості творить,
які не знівечить суворість ножів,
що встромить причаєний ворог.

Столицю не знищать хуртовини злі,
пожежі, ні розрухи воєн,
док' ласка Всевишнього щедро землі
дає невідомих героїв.

4.

Ждали довго блакитного серпня
і степи і столиця Андрія. —
Не серпи, — кулемети на стернях.
Революція. Війни.

Ждали довго. І вітер відносив
сірі хмари, спогіднював простір.
Не в женців, — їх нема на покосах, —
краплі поту, як брості.

Не в женців. І лани не засіють
цього року, сіяч бо в поході.
Хай воскресне столиця Андрія,
дух вояцький в народі!

Л У Н И

І обрій танув над просторами,
і вітер у лице палив,
а степ манив, степ незаораний —
манив, манив...

І бурі потрясали горами,
і грім за громом невгавав,
а степ яснів, сміявся зорями
нових загравав.

Якась таємна, нерозгадана —
чи сила, воля, чи жага,
що дими воєн в простір надили
в дощі й снігах!

І йшли нові, роками змучені,
щоб бачив їх прудкий Дністер
з чорноземом навіки злучених,
не лиш тепер.

В майбутнє щоб шумів глибинами
про те, як покорявся степ,
як сонце тало над долинами
криваво-золоте.

Ішли й ішли, й зникали в куряві,
і тільки вітер погравав,
шуміла, осінню зажурена,
услід трава.

Та їх сліди не запорошено, —
хуртовини не замели,
бо, кровю у борні зарошені,
в міт проросли.

Їх імена в роках не згинули,
їх степ відроджений сховав.
Вони горіли Україною —
Їм слава слав!

ПАМ'ЯТНИК

Тим, що у запалі, в вічнім горінні,
в спразі живій, незбагнутій віками,
склали життя на престіл України,
ставлю свій пам'ятник-камінь.

Ставлю, увінчаний перлами серця:
квітом любови і паростком туги, —
пам'ятник-пісню найкращу, найпершу
нації — вчора і завтра — потуги.

Пам'ятник цей нехай словом промовить
зичним, мов грім, що лунав в безкрав,
збудить, порве, перетопить ізнову
тих, що покори не знають.

Вдарить у душі блаженним пожегом,
з гір переллється, як буря, до степу,
де спалахне вічно-сяйвним Базаром,
духом ясного Мазепи.

Пам'ятник цей нехай древнє відродить,
що споконвіку нас вабило в далі,
квітом-євшаном жило у народі,
хоч лихоліття нас рвали.

Хай він просякне в чорнозему лоно,
в хвилі верхівя і Чорного надри,
зродить нові, переможні загони,
мужні й нездолані кадри.

Вийде назустріч, заблисне майбутнім
дням, що спадають, як бурі, як громи,
світ задивує новим, непочутнім,
здвигненим кровю законом.

Тих, що у запалі, в вічному горінні,
вспразі живій, незбагнутій століттям,
склали у жертву життя в полумінні, —
будуть слова — Заповітом!

Тихі думки мої мрії уклали
тим безіменним на пам'ятник-камінь:
„За Українську Державу ці впали,
нам же іти їх слідами!“

Прага-Київ, 1941.

З м і с т

	Стор.
Заспів	5
Брості	7
Журавлі	13
Материнні слова	14
Рідні	15
Дівчина ґрунів	17
Вінок	20
Незнайома	25
Село	27
* * *	29
Пісні дроворубів	33
Самотник	38
Столиця	40
Луни	44
Пам'ятник	46

Головний склад українських книжок, брошур,
часописів, листівок, настінних гасел, портре-
тів українських велетнів тощо, знаходиться
в Празі, куди й треба посилати свої
замовлення на таку адресу:
Verlag „Probojem“ Prag XIV.-65, Fach 3.
